

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

18 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Toma Nadejda,

Judecători - Țurcan Anatolie, Timofti Vladimir, Cobzac Elena, Guzun Ion

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către inculpatul Caraman Ion, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 august 2020, în cauza penală în privința lui

Caraman Ion xxxxx născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 29.06.2018 – 18.04.2019;

Instanța de apel: 12.05.2020 – 12.08.2020;

Instanța de recurs ordinar: 29.10.2020 – 18.05.2021.

Asupra recursului declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 18 aprilie 2019, adoptată în conformitate cu art.364¹ Cod de procedură penală în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, Caraman Ion xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.217 alin.(4) lit. b) Cod penal la 2 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activitate ce ține de circulația substanțelor narcotice și medicamentoase pe un termen de 3 ani.

Conform art.90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea executării pedepsei sub formă de închisoare, pe o perioadă de probațiune de 1 an și 6 luni.

A fost hotărâtă soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Caraman Ion în perioada de timp și în circumstanțe nestabilite de organul de urmărire penală, acționând cu intenție directă, a procurat analogi ai drogurilor pentru consum propriu, fără scop de înstrăinare, pe care ilegal i-a păstrat până la data de 14.05.2018, când aproximativ la ora 11:05, în cadrul percheziției efectuate de colaboratorii poliției la domiciliul lui amplasat

pe str. Șoseaua Balcani, 8, ap.92, mun. Chișinău, a fost depistat și ridicat un pachetel din hârtie în care se afla o masă vegetală uscată și mărunțită de culoare galbenă cu miros specific și un aparat artizanal confecționat din butelie de masă plastică, pe suprafața interioară a căruia se conținea o depunere de culoare cafenie închisă, substanțe care au fost prezentate experților și în privința cărora prin raportul de expertiză judiciară nr.34/12/1-R-2270 din 21.05.2018 s-a stabilit că, masa vegetală cu greutatea 0,177 gr. din pachetelul de hârtie și depunerile de pe pereții aparatului artizanal cu greutatea 0,067 gr. constituie cannabinoidul sintetic MDMB(N)-2201 (C₂₀H₂₈FN₃O₃), care în Hotărârea Guvernului RM, nr.1088 din 05.10.2004 „Cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor acestora supuse controlului” nu este inclus, dar care conform scrisorii I.M.S.P. Dispensarul Republican de Narcologie, nr.01-12/622 din 18.04.2017, înregistrată în cancelaria CTCEJ al IGP al MAI al RM la 20.04.2017 cu nr. 569, constituie analog al substanței psihotrope AB-PINACA-CHM, care este inclusă în „Tabelul 1.

Substanțele stupefiante și substanțe psihotrope neutilizate în scopuri medicale. Lista nr. 2. Substanțele psihotrope”, și care conform Hotărârii Guvernului RM nr.79 din 23.01.2006 privind aprobarea „Listei nr. 2 - „Lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora”, constituie proporții deosebit de mari.

Astfel, Caraman Ion prin acțiunile sale intenționate, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.217 alin.(4) lit. b) Cod penal - circulația ilegală a analogilor drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora, fără scop de înstrăinare, adică păstrarea, fără scop de înstrăinare a analogilor drogurilor, săvârșită în proporții deosebit de mari.

3. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Buiucani, Galben Sergiu și suplimentar procurorul Plîngău Alexandru, au declarat apeluri, prin care au solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei penale conform ordinii stabilite pentru prima instanță și pronunțarea unei noi decizii, prin care lui Caraman Ion recunoscut vinovat în baza art.217 alin.(4) lit. b) Cod penal, cu aplicarea art.364¹ Cod procedură penală, să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani și 6 luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activitate ce ține de circulația substanțelor narcotice și medicamentoase pe un termen de 3 ani, cu încasarea de la Caraman Ion Serghei cheltuielile judiciare în sumă de 1680 lei ceea ce constituie costul constatării tehnico-științifice nr.34/12/1-R-2270 din 21.05.2018.

În argumentarea apelului partea acuzării a indicat că pedeapsa aplicată de către instanța de judecată nu corespunde gravității infracțiunii săvârșite, personalității lui și pericolului social pe care îl reprezintă. Suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicată inculpatului este una prea blândă, la caz nefiind stabilite circumstanțe excepționale sau alte circumstanțe, care ar micșora esențial gravitatea vinovăției

inculpatului, cu atât mai mult aceasta nu-și va atinge scopul de corectare a persoanei și va diminua încrederea societății în eficacitatea și echitatea sistemului de justiție.

La fel partea acuzării a solicitat încasarea cheltuielilor judiciare de la persoana vinovată în contul statului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 august 2020, a fost admis apelul (inclusiv apelul suplimentar) procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Buiucani, casată parțial sentință, în partea modului de executare a pedepsei și în partea cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-au exclus prevederile art.90 Codul penal, cu stabilirea executării pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu încasarea de la Caraman Ion în beneficiul statului suma de 1680 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, judecarea cauzei în instanța de fond a avut loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, în corespundere cu prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, probele fiind apreciate corect prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, prima instanță corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului Caraman Ion xxxxx de săvârșirea infracțiunii imputate.

Referitor la individualizarea pedepsei în privința inculpatului, instanța de apel a reținut că la stabilirea pedepsei, prima instanță nu a acordat deplină eficiență dispozițiilor art. art.61, 75 Cod penal și eronat a conchis asupra aplicării prevederilor art.90 alin.(1) Cod penal.

În această ordine de idei, instanța de apel a reținut că suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu este echitabilă, întrucât nu este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor ale pedepsei penale, cum ar fi restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane. Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Cu referire la cerința apelantului privind încasarea cheltuielilor judiciare, luând în considerație modificările operate prin Legea nr.316 din 22 decembrie 2017, în vigoare 09 februarie 2018, prin care a fost exclus art.143 alin.(2) Codul de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul bugetului de stat, scutirea condamnaților de la plata acestor sume urmează să reprezinte excepția, dar nu regula.

Astfel, instanța de apel a considerat întemeiat apelul acuzatorului de stat și a dispus încasarea de la Caraman Ion în beneficiul statului a sumei de 1 680 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru efectuarea expertizei judiciare.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpatul Caraman Ion, declară recurs ordinar, prin care invocând prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței fără modificări.

5.1. În motivarea recursului ordinar declarat, recurentul indică că apelul suplimentar al procurorului în Procuratura de circumscripție Chișinău, Alexandru Plîngău, depus la data de 12 august 2020 ora 08:35, în ziua pronunțării deciziei instanței de apel este tardiv, fiind depus cu încălcarea termenului prevăzut de lege.

Recurentul menționează că, instanța de apel prin excluderea prevederilor art.90 Cod penal nu a motivat soluția adoptată, nu a ținut cont de faptul că anterior acesta nu a fost condamnat, este grav bolnav, are la întreținere un copil minor, mama sa în vârstă de peste 70 ani este grav bolnavă și are nevoie de îngrijire permanentă, s-a căit în cele săvârșite și a contribuit activ la descoperirea infracțiunii comise.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat de inculpat, menționând că acesta urmează a fi declarat admisibil, menționând că critica recurentului în partea motivării deficitare a pedepsei aplicate este întemeiată, iar subiectul individualizării răspunderii penale prezintă interes general pentru justiție și direct influențează dreptul condamnatului la acces la o justiție echitabilă.

7. Judecând recursul declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs

Potrivit art.427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul recursului declarat, recurentul invocă temeiul de drept prevăzut la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căroră hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când hotărârea atacată nu cuprinde

motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Astfel, recurentul critică decizia instanței de apel din considerentul motivării deficitare și contradictorii a soluției pronunțate, totodată, evidențiind erori și la termenul de declarare a apelului suplimentar depus de către procuror.

Având în vedere argumentele aduse în recurs, Colegiul penal reține că potrivit conform art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

În corespundere cu art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Potrivit art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit art.419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Analizând actele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul penal lărgit conchide că în speță, este incident temeiul de casare prevăzut de pct.6) alin.(1) art.427 din Codul de procedură penală – hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția – constatându-se că, soluția enunțată asupra chestiunii ce ține de respectarea termenului de declarare a apelului suplimentar declarat în speță și individualizarea pedepsei penale, este una nemotivată.

În acest sens, Colegiul penal lărgit consideră relevant de a specifica faptul că, potrivit prevederilor art.402 alin.(1) Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel. Dacă procurorul care a participat la judecarea cauzei sau partea vătămată a declarat în termen apel în defavoarea inculpatului, *procurorul participant la instanța de apel, în termen de 15 zile de la data primirii de către parte a copiei apelului declarat, poate declara apel suplimentar, în care poate invoca motive adăugătoare de apel. În cazul declarării apelurilor suplimentare în condițiile alin.(4) și (5), copiile de pe apelurile suplimentare se înmânează părților și se acordă timp necesar pentru pregătirea către judecarea apelurilor.*

Colegiul penal lărgit constată că, aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

Sub acest aspect se atestă că, acuzatorul de stat a declarat apel nemotivat la 02.05.2019. Ulterior la data de 12.08.2020, procurorul participant la examinarea cauzei în ordine de apel a depus apel suplimentar (f.d.93-96), iar în aceeași zi instanța de apel a pronunțat dispozitivul hotărârii.

Astfel, din analiza textului deciziei supuse recursului, se constată că, instanța de apel în motivarea deciziei nu s-a pronunțat asupra termenului de declarare a apelului suplimentar, chestiune care urma a fi verificată în mod obligatoriu, nu a verificat dacă apelul suplimentar depus, a fost declarat în termenul legal, or reieșind din materialele dosarului nu este clar când părțile au primit copia apelului declarat și care este motivul depunerii recursului suplimentar la data de 12.08.2020, în ziua pronunțării dispozitivului deciziei.

Mai mult, potrivit procesului verbal al ședinței de judecată din 12.08.2020 (f.d.101-102), se constată că nu au existat careva cereri și demersuri, nu există nici o mențiune despre depunerea de către partea acuzării a apelului suplimentar și înmânarea copiei inculpatului pentru a lua cunoștință și pregătirea poziției apărării.

Totodată, la materialele dosarului este anexată cererea inculpatului Caraman Ion din 30.09.2020, prin care ultimul confirmă primirea copiei apelului procurorului și copia apelului procurorului suplimentar la data de 01.10.2020 (f.d.112).

În prezența circumstanțelor descrise, Colegiul penal lărgit menționează că de către instanța de apel a fost comisă o eroare judiciară, care are tangență directă cu termenul declarării apelului suplimentar declarat de procuror, eroare care trebuia să fie corectată dar a fost trecută cu vederea de către instanța de apel.

Astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel, la etapa pregătitoare a procesului penal, inclusiv și din oficiu urma să verifice următoarele momente:

- dacă sentința atacată este supusă apelului potrivit legii;
- dacă cererea de apel aparține unei persoane - titular legal al dreptului de apel;
- dacă cererea de apel a fost declarată în termen.

Însă, de către instanța de apel aceste cerințe nu au fost respectate, instanța de apel nu a pus în discuție părților depunerea apelului suplimentar de către partea acuzării, termenul declarării acestuia și înmânării inculpatului a copiei hotărârii, în conformitate cu art.402 alin.(6) Cod de procedură penală.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu a elucidat toate circumstanțele relevante ale cauzei și nu și-a argumentat soluția în drept, inclusiv în coroborare cu prevederile art.402 Cod de procedură penală.

În altă ordine de idei, instanța de recurs remarcă faptul că, decizia instanței de apel a fost întocmită cu abateri de la prevederile art.417 alin.(1) pct.7) Cod de procedură penală, deoarece aceasta nu cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În acest context, Colegiul penal lărgit reține că critica recurentului în partea motivării deficitare a pedepsei aplicate acestuia este întemeiată, or analizând partea descriptivă a deciziei instanței de apel se constată o simplă reproducere a textelor din lege, însoțită de o abordare doctrinară a lor, fără o raportare la circumstanțele concrete ale cauzei și personalității inculpatului.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel nu a motivat complet și obiectiv soluția de individualizare a executării pedepsei, ajungând la o concluzie pripită în partea excluderii prevederilor art.90 Cod penal, întrucât nu a efectuat o analiză completă și minuțioasă a circumstanțelor constatate de prima instanță și personalității inculpatului cum ar fi: lipsa antecedentelor penale, căința sinceră de cele comise, prezența la întreținere a unui copil minor, contribuirea la descoperirea infracțiunii.

Este de menționat faptul că, hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În consecință, instanța de apel a pronunțat o hotărâre contradictorie și nemotivată, contrară prevederilor art.6 al Convenției europene a drepturilor omului, or, jurisprudența CtEDO indică faptul că, „... rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar și obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.”(*cauza Fomin vs Moldova din 11 octombrie 2011, nr.36755/06*)

Circumstanțele expuse atestă că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul de pe rol este întemeiat.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prevăzute în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La o noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de motivele expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate prin prisma prevederilor art.384-397 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, precum și argumentelor din recurs, iar în dependență de datele obținute, instanța de apel urmează să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă

prevederilor art.417 Cod de procedură penală, precum și să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, argumentând clar concluziile sale.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către inculpatul Caraman Ion, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 august 2020, în cauza penală în privința lui *Caraman Ion xxxxx*, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Caraman Ion Serghei urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința acestuia nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau dacă nu execută pedeapsa cu închisoare în baza altor hotărâri judecătorești

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la 01 iulie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir

Cobzac Elena

Guzun Ion